

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Den 10. juni 2013

DET TALTE ORD GÆLDER

**Tale til åbent samråd - spørgsmål AE i
Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
onsdag den 12. juni 2013, kl. 14.00.**

Spørgsmål AE

”Ministeren bedes redegøre nærmere for sin holdning til de retssikkerhedsmæssige aspekter, som landmanden står med i forhold til kravene om vinterpløjning efter den 1. november, henset til landmanden skal kunne bevise, at et pløjet men usået areal ikke er en for tidlig vinterpløjning, men et forgæves forsøg på etablering af vintersæd.”.

Svar:

Indledningsvis vil jeg gerne takke for denne lejlighed til at tale med udvalget om de retssikkerhedsmæssige aspekter, der vedrører forbuddet mod at pløje før 1. november.

Forbuddet betyder, at en landmand ikke må pløje og jordbearbejde efter høst til 1. november, med mindre han sår en vinterafgrøde.

Forbuddet er et af de tiltag, der blev indført i gødskningsloven i 2009, og som har til formål at reducere udvaskningen af kvælstof fra markerne i

efterårs- og vinterperioden. Altså der skal være en afgrøde på marken, der kan holde fast på kvælstoffet.

Reguleringen i gødskningsloven indeholder en del teknik. Jeg vil i dag tale om de mere overordnede linjer. Hvis der efterfølgende er spørgsmål af mere teknisk karakter, vil jeg anmode udvalget om at stille disse spørgsmål skriftligt. Jeg vil dog henvise til de mere end 19 spørgsmål, som jeg allerede har besvaret.

Jeg vil lægge ud med at pointere, at forbuddet mod jordbearbejdning for vårafgrøder er et af de kvælstofreducerende tiltag, som indgik i Grøn Vækst-pakken, der blev indført af den forrige regering. Det var et væsentligt værktøj til at nå målsætningen om reduktion af kvælstofudvaskningen.

Grøn Vækst-aftalen blev som bekendt gennemført med et smalt flertal. Det undrer mig derfor, at jeg nu bliver så voldsomt udfordret af Venstre på en regulering, der fuldstændig er besluttet af Venstre, da Venstre var i regering. Det kan man undre sig over.

Jeg kan også tage det som udtryk for, at oppositionen ikke længere vil miljøet. Er det hvad det drejer sig om?

Jeg må da også indrømme, at jeg i øvrigt er meget overrasket over, at man vælger at tage kampen op imod dette tiltag, når alternativet kunne være en yderligere reduktion af gødningsnormerne. Erhvervet fremfører, at dette vil have betydelige erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Hvis man kæmper landmændenes sag, har jeg svært ved at se, at man foretrækker en reduktion af gødningsnormen.

Jeg vil også nævne, at jeg tilbød spørger en teknisk gennemgang af reglerne, så spørger kunne få svar på de tekniske og faglige spørgsmål han

måtte have i den anledning. Det meddelte man mig, at man ikke ønskede.

Jeg vælger at tage det som udtryk for, at reglerne er ganske klare og forståelige. Så teknikken er der ingen problemer i.

Jeg må sige, at jeg synes, at reguleringen med de dyrkningsrelaterede tiltag er overordentlig fornuftig.

Den hviler på en yderst fornuftig afvejning mellem hensynet til den enkelte landmands retssikkerhed, mens der samtidig tages hensyn til beskyttelsen af miljøet.

Og det er det, der er vigtigt i denne sammenhæng: Vi værner om miljøet.

Forbuddet mod jordbearbejdning er et meget omkostningseffektivt tiltag, som ikke påvirker udbyttet negativt. Da tiltaget blev indført i reguleringen, var den forventede reduktionseffekt i vandmiljøet på ca. 840 tons kvælstof og 20 tons fosfor.

Det er formentlig også årsagen til, at landbruget selv foreslog tiltaget som et virkemiddel til reduktion af kvælstofudvaskning, og et alternativ til den generelle normreduktion. Det her er et glimrende eksempel på, at det er muligt at finde virkemidler, som kan bidrage til at nå miljømålsætningen uden at vi behøver at gå ud på hver enkelt mark og sige at I må gøde mindre. Det giver selvfølgelig mere kompleksitet for landmanden. Men må klart foretrækkes, hvis målet er at reducere de erhvervsøkonomiske omkostninger.

Jeg kan ikke genkende det billede, der bliver tegnet af, at reglerne skulle efterlade landmændene i en situation, hvor de er helt retsløse. Det mener jeg på ingen måde, at de er. Men det er klart, at Fødevareministeriet som myndighed bliver nødt til at kunne kontrollere forbuddet mod jordbehandling. Hvis ikke vi kan kontrollere, fordi det bliver for

kompliceret, så er det retur til yderligere normreduktion.

Med reglerne stiller vi nogle krav til landmanden. Landmanden skal beskytte vores miljø, enten ved at respektere perioden, hvor der ikke må jordbearbejdes, eller ved at der etableres en vinterafgrøde.

Med den dispensationspraksis, som er beskrevet i mange af besvarelsene på de stillede spørgsmål, så bliver den lovlydige landmand ikke straffet.

Jeg vil derfor spørge, forestiller man sig nu, at vi skal have en ting stående i gødskeingeloven og så skal vi bare lade være med at håndhæve den? Er det det jeg hører, Venstre er optaget af? Jeg må sige, at det ikke er noget, der styrker min retsfølelse i denne sag.

Den enkelte landmand må tilrettelægge sin drift fuldstændig som han ønsker, så længe han gør dette inden for gældende ret.

Dette betyder på den anden side også, at landmanden – og landmanden alene - kan gøres ansvarlig for de valg, som han træffer.

Når det handler om jordbearbejdning, så indebærer landmandens valg om at pløje en mark inden 1. november, at han forpligter sig til samtidig at etablere en vinterafgrøde.

Hvis han ikke lever op til denne forpligtelse, så kan han blive gjort ansvarlig for den manglende efterlevelse af reglerne. Den endelige afgørelse ligger selvfølgelig som altid hos domstolene.

At drive et landbrug kræver planlægning, hvilket også er kernen i de regler, vi taler om i dag.

En del af den enkelte landmands planlægning indebærer, at der tages højde for, at der kan være lange og meget regnvåde perioder. Hvis en landmand

derfor vælger at pløje en mark inden 1. november, så skal han tage sine forholdsregler. Det betyder, at han må vurdere hvor store arealer han kan nå at pløje, hvis han også skal nå at tilså dem.

Det synes jeg faktisk også, at de danske landmænd er ganske gode til.

Så kan der selvfølgelig opstå helt uforudsete og atypiske omstændigheder, som ingen har kunnet forudse. I disse tilfælde vil det være helt på sin plads at dispensere fra reglerne, hvilket da også er helt i overensstemmelse med NaturErhvervstyrelsens praksis på området.

Jeg har søgt at danne mig et overblik over tingene, og har derfor bedt NaturErhvervstyrelsen give mig et overordnet tal for, hvor mange overtrædelser, der har været på området. Styrelsen har i den forbindelse oplyst, at der alene har været en meget lille håndfuld sager siden reglerne om de dyrkningsrelaterede tiltag blev indført i planperioden 2010/2011.

Styrelsen har også oplyst mig om, at der har været et fåtal dispensationsansøgninger i perioden. Det vil sige meget få overtrædelser, meget få ansøgninger om dispensation.

Dispensationerne er hovedsageligt givet til Landboungdom i forbindelse med pløjestævner m.m., til Aarhus Universitet (DCA) og Videnscentret for Landbrug i forbindelse med forskning, og Nyvang Andelslandsby, altså et museum.

At dømme efter den gruppe, der indtil videre har søgt og opnået dispensation, så synes jeg, at noget kunne tyde på, at den rejste problemstilling er mere formel og teoretisk end reel. Og hvad mere er – så har erhvervet øjensynligt ikke problemer med at overholde reglerne i praksis.

Jeg vil gerne til slut udstrække det tilbud, som jeg tidligere har givet til

erhvervet og til udvalgets medlemmer: Hvis der kan peges på andre omkostningseffektive virkemidler, der har en tilsvarende miljøeffekt, så er jeg åben overfor at tage den diskussion. Hvis det kan skabe større fleksibilitet i reguleringen for den enkelte landmand, så synes jeg, det er helt naturligt at lade disse indgå i arbejdet med opfølgningen på Natur- og Landbrugskommissionens 44 anbefalinger.

Men jeg synes også, at vi må sige, at hvis vi skal være mere målrettede, hvis vi skal være fleksible, hvis vi skal give landmanden nogle valgmuligheder, så bliver tingene også mere komplicerede. Det kan simpelthen ikke undgås.

Jeg mener, at den regulering vi har på området rummer mulighed for, at den enkelte landmand selv kan tilrettelægge sin gødningsanvendelse, dyrkningspraksis og husdyrproduktion, samtidig med at der tages hensyn til miljøet. Det er på linje med Natur- og Landbrugskommissionens anbefalinger til en fremtidig kvælstofregulering og det giver ikke nævneværdige problemer i praksis.

TAK